

belső gondokat hordozna. Saját visszaemlékezése szerint korán eszményképévé vált az egyszerűség: ez és a szerénység mindvégig jellemző volt rá. Az egyetemen több hallgatóban is fölkelte a magyar–német kapcsolatok kutatása és a finnugrisztika iránti őszinte és tartós érdeklődést. A Göttingenben megfordult magyaroknak támogatója, segítője, magyarok és németek között pedig közvetítő volt. Akik őt közelebbről ismerhettük, szívesen emlékezünk rá, és bizonyosan nem felejtjük el.

KISS JENŐ

NYELVTÖRTÉNETI ADATOK

Bereg megye 1570. évi személynevei*

Kis ~ Küs – Barkaßo: Mi. *Kÿs*; **Bene, Szalka:** R. Jo. *Kis*; **Berekßaß:** Th. *Kis*; **Bolcziu:** Cl., Pe. *Kis*; **Borsoua:** Jo., Nic. *Kis*; **Gergelj:** Jac. *Kis*; **Kaszon:** Luc. *Kis*; **Munkacz:** Bl., Em., Me. *Kis*; **Nag Musaj:** R. Jac., Pa. *Kis*; **Rakos:** Mi. *Kis*; **Surañ:** Gr. *Kis*; **Szalka:** R. Me., Nic. *Kis*; **Takos:** Dem. *Kis*; **Vgornia:** Pa., Val. *Kis*. < 1. 'alacsony', 2. 'fiatal' (CsnSz. 594–5), 3. 'valamely testrésze kisebb az átlagosnál, 4. 'jelentéktelen' (MIZSER 2006c: 57). Benében, Beregrákoson, Beregsurányban, Beregszászon, Bulcsuban, Gergelyiugornyán, Mezőkaszonyban, Munkácson, Nagyborzsován, Nagymuzsalyon, Tákoson, Tiszaszalkán ma is élő név.

Kisfaludi – Tiadar: Jo. *Kisfaludj*, birtokos. < A CsnSz. (597) 59 helynévről tud 18 megyéből. A legvalószínűbb névadó helység a Bereg megyei Kisfalud.

Kisgyörgy – Farnos: Jac. *kifgiorgh*. < 'kis termetű György' v. 'ifjabb György' (CsnSz. 598).

Kiskósa – Attia: Gr. *Kiskosa*; **Gellenes:** Mar. *Kis Kosa*. < 'kis termetű Kósa' v. 'ifjabb Kósa' (CsnSz. 599).

Kiskötő – Sziget: Ge. *Kiskeotheo*. < 'kis termetű Kötő' v. 'ifjabb Kötő'.

Kispál – Farnos: Ma. *kispal*; **Nag Musaj:** Jo. *Kis Pal*. < 'kis termetű Pál' v. 'ifjabb Pál' (CsnSz. 600–1).

Kisszabó – Berekßaß: Jo. *Kis Szabo*. < 'kis termetű Szabó' v. 'ifjabb Szabó' (CsnSz. 601).

Klepánnya – Loho: Gr. *Klepania*. < Ruszin eredetű: *клепаня* 'kalapálás' (MIZSER 2009b: 675).

Klimovics – Repede: Lad., Laz. *Klimouicz*. < Ruszin eredetű: a *Klim* (< *Kliment* 'Kelemen') név patronimikonképzős alakja (MIZSER 2007b: 82).

Klobnik – Also Vereczke: Jo. *Klobnyk*. < Szlovák eredetű: 'kalapos' (MIZSER 2007b: 84).

Klusa – Zolyua: Jo. *Klusa*. < Ukrán eredetűnek látszik: a *хлуу* 'zápor, zivatar' szó egyes szám birtokos esete, amely patronimikumot fejez ki (UDVARI 2001–2003. 6: 58).

Knihovics – Polyanka: Fr. *Knihouicz*. < 'az Írás fia, a Bibliához tartozó' (MIZSER 2007b: 82).

Kobelja – Lauka: Mar. *Kobelia*. < Ruszin eredetű: *кобеля* 'tarisznya' (MIZSER 2009b: 65).

* L. MNy. 2012: 505–10.

Kobulka – Loho: Μαρτυρ *Kobulka*. < Szlovák vagy ukrán eredetű: *kobyłka*, *кобулка* 'kancacsikó; szöcske' (MIZSER 2009b: 65).

Kobza – Also Vereczke: Pe. *Kobza*. < Ukrán eredetű: 'koboz' (MIZSER 2007b: 84).

Koca – Daidhaza: Vin. *Kocza*. < 'árva; fattyú; halászhaló' (CsnSz. 604).

Kocán – Fölső Vereczke: Mi. *Koczán*; **Zolyua:** Sim. *Koczán*. < A ruszin *Konsztantin* név beceneve (MIZSER 2007b: 81).

Kócián – Papi:** Fr. *Koczian*. < Valószínűleg a latin *Cantian(us)* név magyarosított alakja.

Kocik ~ Kocsik – Munkacz: Mi. *Koczik*, Jo. *Kolczik*. < 1. magyar: *kocik* 'a száj szé-
lén levő seb' (ÚMTsz. 3: 603, *kucik*), 2. szlovák: *kočik* 'kiskocsi' (SSJ. 1: 712).

Kocsis – Berekβaß: Mar. *Koczis*. < 'hajtó, szekeres' (CsnSz. 605–6).

Kolos – Barlobas: Em., Nic. *Kolos*; **Kaszon:** Me. *Kolos*. < Martirológumi személy-
név (CsnSz. 608).

Kolozsvári – Kaszon: Val. *Kolosvari*. < 'Kolozs megye székhelyéről való' (CsnSz. 609).

Komic – Holobina: Fr. *Komicz*. < Ruszin eredetű: 'koma' (MIZSER 2007b: 83).

Komjas – Nagő Begań: Th. *Komjas*. < Ismeretlen eredetű.

Konc – Berekβaß, Deda, Naméń: Ant. *Koncz*; **Jand:** Aug., Ben. *Koncz*; **kys
mogioros:** Gr. *Koncz*; **Koczioua, Naméń:** Jo. *Koncz*; **Mogioros:** San. *Koncz*; **Nelipine:**
Mi. *Koncz* Judex. < A magyar helységekben világi személynév (CsnSz. 612–3), a ruszin
falvakban a *Konsztantin* beceneve (MIZSER 2009b: 65). Beregszászon, Jándon, Vásáros-
naményban ma is élő név.

Konics – Sđiniho: Aug. *Konicz*. < Szlovák eredetű: *konič* 'csödörce' (SSJ. 1: 733).

Kondor – Barkaβo: Cl., Em. *Kondor*; **Berekβaß:** Jo. *Kondor*; **Gellenes:** And., R.
Lad. *Kondor*; **Nagy Gutth:** Pe. *kondor*; **Wary:** Ant. *Kondor*. < 'göndör' (CsnSz. 614).
Gelénese és Mezőváriban ma is élő név.

Kontyos – Balafe: Mi. *Kontios*. < 'kontyot viselő' (CsnSz. 615–6).

Kónya – Kaszon: Me. *Konia*; **Nagő Dobos:** Em., Mi. *Konia*. < 'lehajló, lecsüngő
fülű, bajuszú' (CsnSz. 616).

Konyhás – Papi*: Gr. *Końhas*; Jac. Jo. *Konihás*. < 'konyhán dolgozó' (CsnSz. 616–7).

Kopasz – Berekβaß: Pa. *Kopasz*; **Derczen:** And., Jo. *kopaz*; **Ifnete:** Pe. *Kopasz*, Pe.
Kopasz Judex; **Janosj:** St. *Kopaz*; **Munkacz:** Mar. *Kopaz*. < 'akinek nincs vagy alig van
haja' (CsnSz. 617–8).

Kopcsa – Also Vereczke: And., Jo. *Kopczia*; **Nelipine:** Sta. *Kopczia*; **Repede:** Laz.
Kopczia. < A ruszin *Prokop* név beceneve (MIZSER 2007b: 81).

Korhán – Berekβaß: Pa. *Korhan*. < 'sánc, erősség, kunhalom' (MIZSER 2007–2008: 144).

Korinda – Fölső Vereczke: And. *Korinda*. < A ruszin *коpiн* 'gyökér' szó -*da* képzős
alakja (MIZSER 2007b: 83).

Kormos – Nagő Musaj: St. *Kormos*. < 'fekete, füstszínű' (CsnSz. 621).

Kornis – Kaszon: Ant. *Kornis*. < Szláv eredetű világi személynév (FNESz. 1: 780).

Koroly – Kölczin: Jo. *Koroly*; **Munkacz:** Pa. *Koroly*. < Ruszin eredetű: 'király'
(MIZSER 2007b: 83). Munkácson ma is élő név.

Korom – Martinczia: Gr. *Korom*. < 'kormos képű; korombíró' (CsnSz. 623).

Kósa – Adon: Mart. *Kosa* Judex, Vin. *Kosa*; **Attia:** Ant. *Kosa*; **Barlobas:** And.,
Dominicσ *Kosa*; **Gellenes:** Cl., R. Fr., Gr., Me., Lad., Mar., Val. *Kosa*; **Gulacz:** Th.
Kosa; **Mocziola:** R. Seb. *Kosa*; **Nagő Musaj:** Gr. *Kosa*; **Vgornia:** Pe. *Kosa*; **Wary:** Mi.

Kosa. < Világi személynév (CsnSz. 625–6). Barabáson, Gelénesen, Gulácson, Macsolán, Mezőváriban, Vámosatyán ma is élő név.

Kosika – *Nelipine*: Jo. *Kosika*. < Ruszin eredetű: a *kouuk* 'kis kas' szó -a képzős alakja (MIZSER 2007b: 83).

Kossa – *Attia*: Gr. *Kossa*; **Nag Begañ**: Val. *Kossa*; **Szalka**: Ant., Val. *Kossa*. < Világi személynév (CsnSz. 625–6).

Kótya – *Som*: R. St. *Kottia*. < 'féleszű, félbolond' (CsnSz. 629).

Kótyás – *Munkacz*: Mar. *Kotias*. < 'részeg; féleszű' (ÚMTsz. 3: 518).

Kótyász – *Munkacz*: Amb. *Kotiaz*. < 1. 'bottal hadonászó'. 2. 'kótyavetyélő' (ÚMTsz. 3: 518), 3. az előző név elírása.

Kovács – *Adon*: Bl., Jo., St., Vin. *Kouacz*; *Attia*: Gr., Mi., Pa., Th. *Kouacz*; **Balafe**: Amb. *Kouacz*; **Barkafo**: Lau. *Kouacz*; **Barlobas**: R. Ant., Ben., Ge., Lad., Mi., R. Sim., St. *Kouacz*; **Berekfaß**: Bal. *Kouacz*, And., El., Ge., Jac., Ma., Pa. *Kovacz*, Pe. *Kowacz*, Bar. *Kovach*; **Boboliftia**: Jo. *Kouacz*; **Boltrag**: Ma. *Kouacz*; **Cziarnavoda**: Jo. *Kouacz*; **Darocz**: Me. *Kouacz*; **Dauidhaza**: Gr. *Kouacz*; **Deda**: Jac. *Kouacz*; **Derczen**: Em., Fr. *kowacz*; **Gellenes**: Cas., Em. *Kouacz*; **Ignecz**: Pe., St. *Kouacz*; **Iuani**: Fr., Jac. *Kouacz*; **Jand**: Bar. *Kouacz*; **Kaszon**: Bal., Ben., Fr. (kétszer), Gr. *Kouacz*; **Kereczen**: Ben. *Kouacz*; **Marok**: Luc. *Kouacz*; **Martinczia**: Me. *Kouacz*; **Munkacz**: And., Gr. *Kouacz* Judex, Jo., Lau., Luc., Mar., Nic. *Kouacz*, Mar. *Kouacz*; **Nag Begañ**: Pa. *Kouacz*; **Nag Dobos**: Ge. *Kovacz*; **Nag Dobroñ**: R. Ma. *Kouacz*; **Nag Lonia**: Val. *Kouacz*, Mar. *Kouacz*; **Nag Musaj**: Alb., R. Sim. *Kouacz*; **Vgornia**: Alb. *Kouacz*; **Som**: Bernardus, Pa. *Kouacz*; **Szernie**: Jo., Mi., Nic. *Kouacz*, Me. *Kovacz*; **Takos**: Lau. *Kouacz*; **Vgornia**: Ben. *Kouacz*; **Wary**: And., Dio., Mi., St., Th. *Kouacz*; **Ztrojyna**: Nic. *Kouacz*. < Mesterségnév (CsnSz. 629–30). Ma is élő név Balazséron, Barabáson, Barkaszón, Beregdarócon, Beregdédán, Beregsomban, Beregszászon, Bótrágyon, Csarodán, Derczenben, Gelénesen, Gergelyugornyán, Jándon, Lónyán, Márokpapiban, Mezőkaszonyban, Mezőváriban, Munkácson, Nagybégányban, Nagydoboson, Nagydobronyban, Nagymuzsalyon, Szernyén, Tákoson, Tiszaadonyban, Tiszakerecsenyben, Vámosatyán.

Kovacsovics – *Zolyua*: Lad. *Kouaczovicz*. < Ruszin név: a magyar *kovács* szó patronimikonképzővel van ellátva (MIZSER 2007b: 82).

Koza – *Ifnete*: Dem. *Koza*; **Szuzko**: R. Gr. *Koza*; *Zolyua*: Laz. *Koza*. < Ruszin eredetű: 'kecske; duda' (MIZSER 2007b: 83).

Kozma – *Bene*: Amb. *Kozma*; **Berekfaß**: Jo. *Kozma*; **Cziarnavoda**: Mar. *Kozma*; **Feiercze**: Ben. *Kozma*; **Fölsö Vereczke**: St. *Kozma*, Pa. *Kozma*; **Janosj**: Ant. *Kozma*; **Kaydano**: Fr. *Kozma*; **Kölczin**: Mar. *Kozma*; **Munkacz**: Mar. *Kozma*; **Nag Begañ**: And., Gr. *Kozma*; **Som**: Damianus *Kozma*; **Wary**: Fr. *Kozma*; **Wy falu**: Dem. *Kozma* Judex. < Martirológiumi személynév (CsnSz. 632–3). Ma is élő név Csarodán, Beregszászon, Nagybégányban.

Kozmai – **Berekfaß**, **Munkacz**: Jo. *Kozmaj*. < Vagy 'Kozma, Zemplén megyei faluból való', vagy a *Kozma* név patronimikonképzős alakja (MIZSER 2007–2008: 144).

Köblös – *Cziapoczka*: Fr. *Köblös*. < 'köblös földet használó; köböledény-készítő' (CsnSz. 634).

Köböl – *Kouazo*: Cl., Dem. *Keobeol*, St. *Keobeöl*. < 'egyfajta ürmérték' (CsnSz. 634).

Köcskés – *Homok*: And. *Keoczkes*, Mar. *Keoczkis*. < 'kecskepásztor'. A CsnSz. (567–8) csak *Kecsksés* adatokat hoz.

Ködböc – Papi*: Gallus *Keodbeocz*; **Som:** Mi. *Keodbeocz*. < Kun-besenyő eredetű személynév (MIZSER 2008a: 41). Ma Ködböcnek hangzik, Beregsomban élő név.

Kökrös – Takos: Lau. *Kekreos*. < Valószínűleg a *kökörű* 'kunkorgó, tekergőző' szó (TESz. 2: 659, *kukora*) -s képzős alakja.

Kölcsei – Bene: R. Fr. *Keolczej*, birtokos. < 'a Szatmár megyei Kölcseről származó' (CsnSz. 635).

Kömíves – Balafe: Fabianus *Kömiues*; **Berekfaß:** Fabianus *Kewmiues*; **Kaszon:** Pa. *Keomiues*; **Munkacz:** Jo. Jo. *Kömiues*; **Wary:** Luc. *Keomiues*: (kétszer). < Foglalkozásnév (CsnSz. 637). Beregszászon élő név ma is.

Kötő – Deda: Th. *Keotheo*. < A *kas-*, *borda-*, *szitakötő* szavak rövidülése (CsnSz. 644), esetleg a *Költő* 'költekező' (CsnSz. 636) név alakváltozata.

Kőtöri – Berekfaß: Pa. *Keotheori*. < 'kőtörő, köfejtő', az -i is lehet ritkán a folyamatos melléknévi igenév képzője (MIZSER 2007–2008: 144).

Közép – Daidhaza: Mi. *Közep*. < 'a falu közepén lakó' (CsnSz. 646).

Kragus – Meduefalua: Jo. *Kragus*. < Szerbhorvát eredetű: „a *kràgulj* 'karvaly' mádnévből alakult m. -s képzővel” (FNESz. 1: 802, *Kraguis*).

Krasznik – Fölső Vereczke: Fr. *Krasznijk*. < Ruszin eredetű: 'szép férfi' (MIZSER 2007b: 83).

Krisák – Verbias: *Krisak* Istuan. < Szlovák eredetű: a *Krištof* név -ak képzős alakja.

Krist – Sdiniho: Jo. *Krist*. < A szlovák *Krištof* név rövidülése.

Kristin – Marok, Vgornia: Amb. *Kristin*. < A szlovák *Krišta* (< *Krištof*) név patronimikonképzős alakja (MIZSER–RÉVAY 2004: 27). Gergelyugornyán ma is élő név.

Kristóf – Berekfaß: Fr. *Christoph*. < Martirológiumi személynév (CsnSz. 648).

Kuc – Palhoua: Jo. *Kucz*. < Ruszin eredetű. 'rövid farkú' (MIZSER 2007b: 83).

Kuka – Marok: R. *Kuka* Cýriak. < Világi személynév (CsnSz. 649).

Kukri – Farnos: Gr. *kwkrj*. < Valószínűleg a *kukori* 'görbe; fösvény' szó alakváltozata (ÚMTsz. 3: 615). Fornoson ma is élő név.

Kulcsár – Bene: Mi. *Kulcziar*; **Bodolo:** Pa. *Kulcziar*. < 'az éléstár, a pince felügyeletével, kulcsainak őrzésével megbízott alkalmazott' (CsnSz. 649–50).

Kuldus – Boboliftia: Jac. *Kwldus*. < 'kéregető, nagyon szegény ember' (CsnSz. 607–8, *Koldus*).

Kulonics – Mogioros: R. Ge. *Kulonicz*. < A ruszin *Kulon* személynév patronimikonképzős alakja (MIZSER 2009b: 65).

Kun – Barlobas: Alb. *Kun*; **Harang Láb:** Ant., Jo., Mar. *Kun*; **Kereczen, Kouazo:** Mi. *Kun*. < Népnév (CsnSz. 651–2). Barabáson ma is élő név.

Kurák – Also Vereczke: Cl. *Kurak*. < Ruszin eredetű: 'tyúkász' (MIZSER 2007b: 83).

Kurnik – Repede: Jo. *Kurnik*. < Ruszin eredetű: 'tyúkol' (MIZSER 2007b: 83).

Kuzup – Kölczin: Cl. *Kwzwp*. < Ruszin eredetű: 'füleskosár' (MIZSER 2007b: 83).

Kütös – Som: Jo. *Kwteos*. < A *kötő* 'madzag' -s képzős alakja (CsnSz. 644, *Kötös*).

Lac – Batthiu: Pa. *Lacz*. < A martirológiumi *László* név *Lacló* változatának rövidülése (CsnSz. 658–9).

Lacka – Szernie: Amb. *Lacka*. < A *Lacló* (< *László*) név becézett alakja (CsnSz. 659).

Lacók – Kaydano: Mar. *Laczok*. < A *Lacló* (< *László*) név becézett alakja (CsnSz. 660).